

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/32/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115205428
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4115205428.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, v právnej veci žalobkyne: P. M., bytom D. XXX/XX C., zastúpená Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom, Bottova 34 Nitra, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25 Bratislava, IČO: 35792752, zastúpený: JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., advokátska kancelária Kubániho 16, Bratislava, o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, o odvolaní žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 27. novembra 2018 č.k. 25C/110/2015-284 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej sa určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 12. 09. 2013 a zmluvy o revolvingovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 22. 01. 2014 m e n í tak, že obe zmluvy o revolvingovom úvere sú v časti odplaty neplatné.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej náhrady trov štátu, p o t v r d z u j e .

III. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým), súd prvej inštancie určil, že zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 12. 09. 2013, uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 480 eur a rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 12. 09. 2013 medzi žalobkyňou a žalovaným sú neplatné. Ďalej určil, že zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22. 01. 2014 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 600 eur a rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22. 01. 2014 medzi žalobkyňou a žalovaným sú neplatné. Žalobkyni voči žalovanému súd priznáva plnú náhradu trov konania. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť Okresnému súdu Nitra náhradu výdavkov spojených s vykonaním znaleckého dokazovania v sume 1 192,56 eura do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Taktiež žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania ktoré by inak neboli vznikli v sume 1 192,56 eura do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

1.1. Za preukázaný mal skutkový stav, z ktorého zistil, že dňa 12. 09. 2013 a 22. 01. 2014 uzavrela žalobkyňa so žalovaným zmluvy o revolvingovom úvere. Žalovaná namietala, že v úverových zmluvách boli neprijateľné zmluvné podmienky, na základe ktorých sú zmluvy neplatné. Mala za to, že má naliehavý právny záujem na podanom návrhu, z dôvodu, aby vedela, aká je jej skutočná výška dlhu. Okrem toho, že žalobkyňa poukazovala na rôzne rozhodnutia súdov, postupne na pojednávaniach a v písomných vyjadreniach rozširovala dôvody neplatnosti zmlúv. Namietala, že výška ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“), je neprimerane vysoká v rozpore s primeranou výškou RPMN pri

bankových úveroch. Tak isto poukazovala na neprijateľnú výšku dojednaného úroku v rozsahu 70,02%, čo je v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, teda že ide o neprimeranú odmenu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 a 39a Občianskeho zákonníka. Namietala neprijateľnosť zmluvnej podmienky, rozhodcovskej doložky, napriek tomu, že táto bola samostatne dojednaná, má súvislosť so samotnou úverovou zmluvou, ktorú robí preto neplatnou. V priebehu žalobkyňa namietala neplatnosť zmlúv aj z dôvodu psychického zdravotného stavu žalobkyne, pre ktorý nebola schopná chápať proces uzatvorenia zmlúv a ich následky, posúdiť následky svojho chovania, na základe čoho mala za to, že zmluvy sú neplatné, ktorý záver mal potvrdiť aj vypracovaný znalecký posudok. Žalovaný s podaným návrhom nesúhlasil, tento navrhoval zamietnuť. Vo veci bol vypracovaný znalecký posudok znalkyňou MUDr. S. N. a konzultantom Mgr. K. D., podľa záverov ktorého u žalobkyne neboli dôvody pre úpravu spôsobilosti k právnym úkonom v čase uzatvárania zmlúv, či v súčasnosti. I keď bola u žalovanej diagnostikovaná ľahká kognitívna porucha, postihnutí jedinci nemajú poruchy správania. Žalobkyňa sa síce rozhoduje ľahkovážnejšie, avšak svoje konanie plánovala, rozumela sociálnemu kontextu spotrebiteľského úveru, ako aj potrebe úver splácať. Bola zvyknutá robiť samostatné rozhodnutia. Žalobkyňa má zachovanú morálno-hodnotovú reguláciu správania, jej úroveň úsudku je znížená oproti priemeru, i napriek tomu nie je jej konanie v rozpore s bežnými normami. Je schopná rozpoznať a ovládať svoje konanie. Nebola u nej zistená žiadna porucha osobnosti a správania.

1.1.1. Na základe a v intenciách uznesenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. februára 2018 č.k. 25Co/269/2017-208, ktorým zrušil prvý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 16. augusta 2016 č.k. 25C/110/2015-172, doplnil dokazovanie a zistil, že žalobkyňa v priebehu konania uhradila žalovanému istinu z oboch úverov, nie však príslušenstvo. Z tohto dôvodu odvodila svoj naliehavý právny záujem na výsledku tohto konania, z ktorého bude zrejmé, či a v akom rozsahu má záväzky voči žalovanému. Žalobkyňa namietala, že zmluvy sú v rozpore s dobrými mravmi, keď úroky sú neprimerane vysoké, RPMN bolo vypočítané nesprávne. Do výpočtu neboli zahrnuté odplaty za poskytnutie služby odkladu splátok, bola však platená pri podpise zmluvy. Spolu s nimi by bolo RPMN vo výške 86,39% (úver na 480 eur) a 93,02% (úver na sumu 600 eur). Výpočet výšky RPMN je základnou náležitosťou zmluvy, bez tejto náležitosti nemôže byť zmluva platná, resp. nie je možné túto časť zmluvy odčleniť. Žalobkyňa nevedela o možnosti odkladu splátok, ani to nevyužila, pri podpise si krátko zmluvy prezrela nebol čas na ich podrobné štúdium. Nevedela ani o možnosti zníženia odplaty za pôžičku. Žalovaný tvrdil a predložil výpočet podľa ktorého je výpočet RPMN v poriadku. Odplata za poskytnutie služby nebola zahrnutá do výpočtu RPMN. Nešlo o poplatok a bola dobrovoľne uhradená žalovanou, nešlo o podmienku poskytnutia úveru. Dohoda o poskytovaní služby bola osobitne podpisovaná a bola v samostatnom rámcu.

1.2. Po právnej stránke napadnutý rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 38 ods. 1, ods. 2, § 39, § 39a, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ods. 6, § 54 ods.1, ods. 2, § 451 ods. 1, ods. 2, § 488, § 551 ods. 1, § 559 ods. 2, § 657, § 658 ods. 1, § 879j Občianskeho zákonníka (zákon číslo 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 137 Civilného sporového poriadku (zákon číslo 160/2015 Z.z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“), § 1 ods. 2, § 2 písm. g/, § 9 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 11 ods. 1 písm. a/, písm. b/ zákona číslo 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 1 ods. 4, § 1a Nariadenia Vlády Slovenskej republiky číslo 87/1995 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Nariadenie“), čl. 22 ods. 1, článkom 23 Smernice EÚ číslo 2008/48/ES.

1.3. Konštatoval, že v danej veci ide o spotrebiteľský právny vzťah, na ktorý je potrebná aplikácia ustanovení § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zároveň konštatoval, že žalobkyňa z dôvodu, že doteraz uhradila istinu, neuhradila žalovanému príslušenstvom, má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti úverovej zmluvy.

1.3.1. Podrobením prieskumnej činnosti oboch úverových zmlúv z hľadiska spotrebiteľského práva, dospel k záveru, že v zmluvách je nesprávne uvedená výška RPMN v neprospech žalovanej. V zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Túto výšku neurčuje úrok, ktorého výška nie je nijako zákonom upravená, ale určuje ho výška RPMN, ktorá zahŕňa aj úrok. Ak je výška RPMN v súlade so zákonom, musí logicky byť v súlade aj úrok. Podľa Nariadenia nesmie výška RPMN presiahnuť dvojnásobok priemerného RPMN v čase uzavretia zmlúv. Priemerné RPMN v tom čase bolo vo výške 45,94% (pri úvere 600 eur) a 46,06% (pri úvere 480 eur). Dvojnásobok predstavoval 91,88%, resp. 92,12%. Skutočná výška RPMN bola 93,09% resp. 93,02%. Z uvedených dôvodov bolo toto dojednanie o odplate dodávateľa neplatné. Ide o podstatnú náležitosť zmluvy o úvere, bez platnej podstatnej náležitosti nemôže byť platná ani samotná zmluva. Nie je možné samostatne konštatovať, že časť zmluvy o výške odplaty je neplatná a zmluva by mohla na ďalej platne existovať.

Keďže žalovaný mal tendenciu si od žalobkyne uplatňovať ďalšie finančné náležitosti z predmetných zmlúv, súd prvej inštancie rozhodol o neplatnosti predmetných revolvingových úverov. Sporné bolo medzi stranami zahrnutie odplaty z dohody o poskytnutí služby, odkladu splátok, do výpočtu RPMN. S touto odplatom bolo RPMN neprímerané, bez nej bol výpočet a výška v súlade so zákonom. Súd sa priklonil k názoru žalobkyne, že predmetná odplata patrí do výpočtu. Je uvádzaná ako súčasť zmluvy, bola platená pri podpise (odrátaná z vyplatenej sumy), žalobkyňa o nej nemala žiadnu vedomosť, ani ju nevyužila hoci mala na to dôvod, čo len potvrdzuje jej nevedomosť o predmetnom dojednaní. Podľa súdu prvej inštancie, dohodu žalovaný vsunul do zmluvy a žalovaná nemala možnosť ju neprijat'. Žalovaný nepreukázal, že by táto služba nebola podmienkou pre uzavretie zmluvy. nebolo preukázané, že by vopred žalobkyňa takúto službu požadovala a preto je zjavne nelogické prečo už bola zakomponovaná do zmluvy táto dohoda.

1.3.2.V časti určenia neplatnosti rozhodcovských zmlúv, súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu v časti posudzovania rozhodcovských zmlúv žalovaného sú absolútne neplatné. Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, spory môžu byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. Ak by podľa tejto Rozhodcovskej zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ je nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami. Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ je svojim obsahom najbližšie problémovej Rozhodcovskej zmluve. Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. Spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude považovaná za neprijateľnú. Neprijateľná rozhodcovská zmluva je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a je povinnosťou nielen súdu, ale rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodit' všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvolit' osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ si individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Nie žalobkyňa má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaní, ale žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno túto situáciu preukázať. Rozhodcovské zmluvy boli podpísané v ten istý deň ako bola uzavretá zmluva o revolvingovom úvere. Z doterajšej praxe súdu je nesporné, že rozhodcovské zmluvy sú "nanucované" pri podpise úverov. Žalobkyňa nemala možnosť oboznámit' sa s podmienkami konania a vnútornými predpismi rozhodcovského súdu, pričom tieto okolnosti boli skôr známe žalovanej obchodnej spoločnosti, ktorá vo svojej obchodnej praxi bežne využíva rozhodovanie rozhodcovských rozsudkov proti svojim dlžníkom. Aj podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvy a zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámit' sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

1.4. O náhrade trov štátu rozhodol súd prvej inštancie § 253 a § 260 CSP tak, že zaviazal v konaní neúspešného žalovaného na náhradu trov štátu za vypracovaný znalecký posudok v sume 1 192,56 eura. Podľa ustanovení CSP súd prvej inštancie nemal zákonnú možnosť priamo zaviazat' neúspešného žalovaného.

1.4.1. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 396 ods. 3 CSP tak, že úspešnej žalobkyne (nesprávne uvedené v napadnutom rozsudku žalovanej) priznal voči žalovanému plnú náhradu trov konania okrem sumy 1 192,56 eura za znalecké dokazovanie, na úhradu ktorej bol zaviazaný žalovaný. Podľa § 256 ods. 2 CSP súd zaviazal žalobkyňu na jej úhradu žalovanému, pretože bez návrhov žalobkyne by tieto trovy nevznikli, pričom predmetným znaleckým dokazovaním sa tvrdenia žalobkyne nepotvrdili, naopak vyvrátili. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na komentár k § 256 ods. 2 CSP, Veľké komentáre Civilný sporový poriadok, nakladateľstvo C. H. Beck z roku 2016 na strane č. 935 posledný odsek prvá veta.

2.Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním žalobkyňa. Namietala V. výrok napadnutého rozsudku, týkajúci sa zaviazania žalobkyne na náhradu trov konania žalovanému za znalecké dokazovanie, ktoré sama navrhla. Nestotožnila sa s tvrdením súdu prvej inštancie v tejto časti a je toho názoru, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1. V podanom odvolaní namietala, že žalobkyňa v žiadnom smere neklamala a predmetným znaleckým posudkom sa nepotvrdila žiadna zjavná a ani zásadná lož. Žalobkyňa svoju obranu opierala o lekárske správy, v zmysle ktorých jej bol diagnostikovaný organický psychosyndróm. Znalecký posudok mal

preukázať rozsah a mieru, akým ovplyvňuje táto diagnóza psychický a racionálny stav a úsudok. Poukázala na stranu 26 znaleckého posudku, kde súdni znalci popisujú typické príznaky organického psychosyndrómu. Predmetný znalecký posudok nepreukázal žiadnu zjavnú a zásadnú lož žalobkyne. Práve naopak, boli potvrdené skutočnosti, na ktoré žalobkyňa poukazovala v rámci svojho procesného útoku. Súd prvej inštancie pripustil návrh žalobkyne na vykonanie dôkazu znaleckým posudkom a rozhodol o jeho vykonaní, čo svedčí o tom, že ani konajúci súd prvej inštancie nemal jednoznačný záver o tom, aký bude výsledok predmetného dokazovania.

2.2. Vzhľadom na tieto skutočnosti je toho názoru, že neboli a ani nie sú splnené podmienky na aplikáciu § 256 ods. 2 CSP. Súd nesprávnym spôsobom aplikoval aj argumentáciu, opierajúc sa o komentár k tomuto ustanoveniu.

2.3. Navrhuje zrušiť V. výrok napadnutého rozsudku.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I., II., III. a IV. napadol odvolaním žalovaný.

3.1. Nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie v časti o určení neplatnosti oboch zmlúv o revolvingovom úvere z dôvodu nesprávne určenej RPMN. Dôvodí, že z vykonaného dokazovania nevyplývajú žiadne skutočnosti, na základe ktorých by uzavretie dohody o poskytnutí služby bolo vyžadované ako podmienka pre získanie úveru. Dohoda o poskytnutí služby je samostatne podpísaná a graficky oddelená od zvyšného obsahu zmluvy. Uzavretie dohody je dobrovoľné a nie je predpokladom na získanie úveru, čo vyplýva z ustanovenia článku 8., ods. 8.6. dohody. Žalovaný preto tvrdí, že záver súdu o nesprávne uvedenej RPMN nie je v súlade s citovaným ustanovením § 2 písm. g/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Rozhodnutie súdu je nesprávne a založené na nesprávnom vyhodnotení preukázaných skutočností a na nesprávnom právnom posúdení. (§ 365 ods. 1 písm. f/, písm. h/ CSP).

3.2. Navrhuje zmeniť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu v časti, ktorej sa týka odvolaním napádaná časť, zamietne.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného opakovane poukázala na skutočnosť, že nemala vedomosť o tom, že uzavrela samostatnú dohodu o možnom odklade splátok, uvedenú možnosť ani nevyužila, čím vyvracia aj argumentáciu žalovanej o tom, že predmetná dohoda je uzatvorená samostatne. Táto je však súčasťou samotnej zmluvy o úvere, je vytlačená na jednom nerozlučne spojenom papieri a tvorí jednotný a logicky ucelený celok a ako celok aj bola predložená zástupcom žalovaného. Stotožnila sa s rozsudkom súdu prvej inštancie s výnimkou výroku V., proti ktorému podala odvolanie a navrhuje v časti výrokov I. až IV. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, zákon číslo 160/2015 Z.z., účinný od 01. 07. 2016, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods. 1 CSP, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania a s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods.1, § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, avšak vec čiastočne nesprávne posúdil po právnej stránke v časti neplatnosti celej úverovej zmluvy, resp. oboch zmlúv, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou určil revolvingové zmluvy za absolútne neplatný právny úkon zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. V časti náhrady trov štátu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil.

5. Predmetom konania v danej veci bolo určenie neplatnosti zmlúv o revolvingovom úvere, ktoré dňa 12. 09. 2013 a 22. 01. 2014 uzavrela žalobkyňa so žalovaným. Namietala výšku RPMN, v rámci ktorej úrok z úveru v rozsahu 70,02% ročne niekoľkokrát prekračuje úroky poskytované bankami. Taktiež žiadala určiť neplatnosť aj rozhodcovskej doložky. Preukázala naliehavý právny záujem na danom určení neplatnosti dôvodiac vyriešením otázky výšky jej dlhu voči žalovanému.

5.1. Súd prvej inštancie prvým rozsudkom zo dňa 16. augusta 2016 žalobu žalobkyne zamietol dôvodiac nedôvodnosťou podanej žaloby a správnosťou podmienok v úverových zmluvách. Nestotožnil sa s názorom žalovanej o absolútnej neplatnosti úverových zmlúv a tiež o neplatnosti rozhodcovskej doložky. 5.1.1. V dôsledku odvolania podaného žalobkyňou, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie uznesením zo dňa 28. februára 2018 č.k. 25Co/269/2017-208 podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

5.1.2. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že obe úverové zmluvy, ako aj rozhodcovské zmluvy sú absolútne neplatným právnym úkonom, žalobkyni priznal náhradu trov konania, žalovaného zaviazal na zaplatenie trov štátu a žalobkyni uložil povinnosť tieto trovy uhradiť žalovanému.

5.2. S rozsudkom súdu prvej inštancie v časti určenia neplatnosti úverových zmlúv výrokov I., II., III. a v časti trov štátu, výroku č. IV., sa nestotožnil žalovaný a podal proti nemu odvolanie. S výrokom V. sa nestotožnila žalobkyňa a podala proti nemu odvolanie.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní podanom žalovanou, preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu dôvodov odvolania a dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti odvolania žalovaného.

8. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom, výrokom č. IV., rozhodol o náhrade trov štátu tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdu prvej inštancie náhradu výdavkov spojených s vykonaním znaleckého dokazovania v sume 1 192,56 eura do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

8.1. V podanom odvolaní odvolateľ namieta tento výrok, avšak žiadnym spôsobom nezdôvodnil jeho nesprávnosť, nezdôvodnil, z akého dôvodu namieta, neuviedol žiadne dôvody ani skutočnosti, pre ktoré by výrok napadnutého rozsudku nebol v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku.

8.2. Odvolací súd preskúmal vecnú správnosť tohto výroku a dospel k záveru o jeho správnosti. Súd prvej inštancie aj zdôvodnil toto svoje rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil. Pre absenciu dôvodov odvolateľa o nesprávnosti tohto výroku, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Keďže sa stotožnil aj s odôvodnením tejto časti rozsudku, podľa § 387 ods. 2 CSP na tieto dôvody ďalej iba poukazuje.

9. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

10. Žalovaný v podanom odvolaní namietal určenie neplatnosti oboch zmlúv o revolvingovom úvere, pričom v dôvodoch podaného odvolania sa sústredil iba na RPMN. Namietal, že záver súdu prvej inštancie o nesprávnom určení výšky RPMN je v rozpore s právnou úpravou vzťahujúcou sa na určenie výšky RPMN.

10.1. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, preskúmal v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že záver súdu prvej inštancie o neplatnosti oboch zmlúv o revolvingovom úvere, nie je správny.

10.2. Súd prvej inštancie v danej veci správne posúdil predmetný vzťah medzi stranami sporu, ako spotrebiteľský, založený spotrebiteľskou zmluvou. Taktiež, podľa názoru odvolacieho súdu, správne konštatoval aj nesprávnu výšku RPMN, ktorá závisí od celkovej odplaty za poskytnutý úver. Do výšky RPMN sa nesporne započítava aj úrok z úveru (ako jeden atribút odplaty za úver).

10.3. V danom prípade bola výška úroku z úveru dohodnutá na 70,02% ročne. V čase uzavretia oboch zmlúv o revolvingovom úvere, (dňa 12. 09. 2013 a 22. 01. 2014) ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, účinného k tomuto dňu, upravovalo, že ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. V čase uzavretia oboch zmlúv o revolvingovom úvere (dňa 12. 09. 2013 a 22. 01. 2014), úroková sadzba pri nových obchodoch spotrebiteľských úverov, so splatnosťou od 1 do 5 rokov bola v rozpätí od 11,28% (september 2013) do 11,71% (január 2014). Dohodnutá výška úroku v oboch zmluvách v rozsahu 70,02% ročne nepochybne prevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery. Táto výška úroku z úveru je nepochybne v rozpore s vtedy účinným ustanovením § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho je nevyhnutné konštatovať rozpor so zákonom, neprijateľnosť tejto zmluvnou podmienkou a v konečnom dôsledku jej neplatnosť.

10.4. Keďže výška úroku z úveru je nepochybne jednou zložkou pri výpočte RPMN (ktorá zahŕňa celkovú výšku nákladov, odplaty), konštatovanie o neprijateľnosti a neplatnosti výšky úroku z úveru (70,02% ročne), má logicky za následok i neprijateľnosť výšky RPMN (ktorá bola 68,37%, resp. 69,69%). Navyše za situácie, že úrok z úveru bol dohodnutý vo výške 70,02% ročne, RPMN nemohla byť nižšia ako tento

úrok, keďže RPMN okrem výšky úroku z úveru, zahŕňa aj ďalšie poplatky a náklady súvisiace s úverom, ktoré je spotrebiteľ povinný zaplatiť. Už teda aj z tohto pohľadu je výška RPMN určená nesprávne a vzhľadom aj na jej výšku, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorú ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sankcionuje neplatnosťou.

10.5. Z uvedených dôvodov bol preto záver súdu prvej inštancie o nesprávnej výške RPMN, správny. Odvolací súd sa s týmto záverom v plnom rozsahu stotožnil.

11. Súd prvej inštancie, založil svoj záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy na konštatovaní neplatnosti RPMN, a teda na jej absencii v zmluve dôvodiac, že ide o podstatnú náležitosť zmluvy o úvere, bez platnej podstatnej náležitosti nemôže byť platná ani samotná zmluva. Nie je možné samostatne konštatovať, že časť zmluvy o výške odplaty je neplatná a zmluva by mohla naďalej platne existovať.

11.1. S týmto záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd nestotožnil. Súd prvej inštancie je vždy povinný pri zisťovaní skutkového stavu vychádzať z hmotného práva. V prvom rade mal posúdiť, či žalobkyňa tým, že sa domáhala neplatnosti celej úverovej zmluvy, preukázala dôvod obsahovej neoddeliteľnosti časti právneho úkonu od jeho zvyšku. Ani sám súd prvej inštancie neskúmal, či je možné neplatnú časť zmluvy (v časti úroku a RPMN) oddeliť od zvyšnej časti úverovej zmluvy a celú zmluvu vyhlásiť za absolútne neplatný právny úkon.

11.2. Náležitosti, ktorá musí zmluva o úvere obsahovať, sú upravené v ustanovení § 9 ods. 2 zákona číslo 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Predmetné ustanovenie, účinné v čase uzavretia oboch úverových zmlúv (dňa 12. 09. 2013 a 22. 01. 2014), v ods. 2 písm. i/ upravovalo, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka, musí obsahovať úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie a v písm. j/ upravovalo, že zmluva musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V prípade absencie týchto náležitostí, ustanovenie § 11 ods. 1 písm. b/ tohto zákona stanovuje sankcie v podobe úveru, ktorý a stáva bezúročným a bez poplatkov.

11.2.1. S poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch a za situácie, že už súd prvej inštancie vyhlásil a určil, že zmluvná podmienka RPMN je neprijateľnou a teda v zmysle ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka, neplatnou zmluvnou podmienkou, v dôsledku čoho zmluva o revolvingovom úvere túto zmluvnú podmienku neobsahuje, pre jej absenciu je zmluva o revolvingovom úvere bezúročná a bez poplatkov a nie absolútne neplatná, ako to určil súd prvej inštancie.

11.2.2. Úverová zmluva podľa všeobecnej úpravy uvedenej v § 497 Obchodného zákonníka predpokladá dohodu o záväzku veriteľa, že dlžníkovi poskytne peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Pre platnosť spotrebiteľskej úverovej zmluvy teda postačuje, ak sa reálne prelína poskytnutie úveru a jeho čerpanie. Navyše, novšia právna úprava v § 11 ods. 1 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od pôvodnej (§ 4 ods. 1 zákona číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch), upustila od neplatnosti zmluvy len pre nezachovanie písomnej formy (aj v tomto prípade je zmluva o úvere iba bezúročná a bez poplatkov). Odvolací súd v danej veci preto dospel k záveru, že absencia údaju o RPMN (ktorý bol v dôsledku nesprávnej výšky vyhlásený za neplatný), nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy, ale neplatnosť iba dojednaní o odplate. Neplatnosť tohto dojednaní má preto za následok, že úver je bezúročný a bez poplatkov. V danom prípade preto ide o oddeliteľnú časť (úrok a RPMN) zmluvy o úvere, ktorú je možné samostatne vyhlásiť za neplatnú, čo však na druhej strane nemá za následok neplatnosť celej zmluvy.

12.2.3. Z uvedených dôvodov, odvolací súd preto vyvodil záver, že predmetné zmluvy o revolvingovom úvere ako celok nie sú absolútne neplatným právnym úkonom, neplatným je iba dojednanie o výške úroku (72,02% ročne) a o výške RPMN. Neplatnosť týchto údajov v zmluve o úvere má za následok jej bezúročnosť a bezpoplatkovosť (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch). Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bolo preto potrebné podľa § 388 CSP zmeniť tak, že odvolací súd vyhlásil za neplatnú iba tú časť zmluvy, v ktorej bola dohodnutá odplata.

13. Vzhľadom k tomu, že v danej veci došlo iba k nesprávnemu právnemu posúdeniu platnosti, resp. neplatnosti úverovej zmluvy, odvolací súd nepovažoval za potrebné doplniť, ani zopakovať dokazovanie, keď sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, preto v danej veci rozhodol podľa § 385 ods. 1 CSP bez prejednaní veci na odvolacom pojednávaní. Odvolací súd nepovažoval ani za potrebné upozorniť na zmenu právnej kvalifikácie, nakoľko k tejto zmene nedošlo, keď súd prvej inštancie aplikoval v danej veci aj správne právne ustanovenia predpisov, iba tieto nesprávne vyložil a na danú vec nesprávne vyhodnotil.

14. Žalobkyňa v podanom odvolaní namieta výrok napadnutého rozsudku, ktorým ju súd prvej inštancie zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 1 192,56 eura do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Súd prvej inštancie rozhodnutie v tejto časti odôvodnil tým, že bez návrhov žalobkyne by tieto trovy nevznikli, pričom predmetným znaleckým dokazovaním sa tvrdenia žalobkyne nepotvrdili, naopak vyvrátili.

14.1. Žalobkyňa v tejto časti dôvodila, že v žiadnom smere neklamala a predmetným znaleckým posudkom sa nepotvrdila žiadna zjavná ani zásadná lož.

14.2. Odvolací súd, po preskúmaní tejto odvolacej námietky v časti náhrady trov konania, dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti.

14.2.1. Je nesporné, že v danej veci sama žalobkyňa navrhla vykonanie znaleckého dokazovania, keď na svoju obranu uvádzala, že v čase uzatvárania dvoch úverov a dvoch rozhodcovských zmlúv nebola schopná posúdiť následky tohto svojho konania a preto navrhla vykonať znalecké dokazovanie (pojednávanie dňa 18. 08. 2015 č.l. 98 spisu). Ak zo záverov znaleckého dokazovania jednoznačne vyplýva, že v čase uzatvárania zmlúv (od septembra 2013 do januára 2014) nebola u žalobkyne zistená žiadna porucha osobnosti a správania, žalobkyňa konanie plánovala, rozumela sociálnemu kontextu spotrebiteľského úveru, ako aj potrebe úver splácať (závery znaleckého posudku č.l. 143-145), t.j. nebola potvrdená jej obrana, že nebola schopná posúdiť následky konania, uzatvorenia úverových zmlúv, bolo znalecké dokazovanie vykonané nad rámec bežného dokazovania a zbytočne, z ktorého dôvodu musí sama žalobkyňa znášať náklady na vykonanie znaleckého dokazovania a vyhotovenie znaleckého posudku.

14.2.2.Z tohto dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil.

15. Vzhľadom k tomu, že predmetným rozsudkom odvolacieho súdu došlo k zmene napadnutého rozsudku, odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodol aj o trovách konania na súde prvej inštancie. Súd prvej inštancie priznal žalobkyňi plnú náhradu trov konania.

15.1. Odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti určenia neplatnosti úverových zmlúv, keď určil, že nie je neplatná celá úverová zmluva, ale neplatná je len jej časť, týkajúca sa odplaty. Za situácie, že žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti celej úverovej zmluvy, odvolací súd v tejto časti zmenil, došlo k zmene pomeru úspechu a neúspechu. Žalobkyňa bola úspešná v určení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, nebola úspešná v určení neplatnosti celej úverovej zmluvy, z ktorého dôvodu odvolací súd dospel k záveru, že úspech a neúspech zmluvných strán bol pomerne vyrovnaný. Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Keďže v danom prípade bol úspech strán takmer rovnaký, odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou

organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).